WIKIPEDIA

Idioma xhosa

Xhosa o **xosa** ([ˈkǁʰoːsa]) ye un idioma bantú, una de les once llingües oficiales de Sudáfrica. Ye falada por aprosimao 7,9 millones, equivalente al 18% de la población sudafricana.

Como la mayoría de les llingües bantús, el xhosa ye una llingua tonal, esto ye, que la mesma secuencia de consonantes y vocales tien distinta significáu si ta dicha con una entonación ascendiente o descendiente, alta o baxa. Una de les carauterístiques más distintives ye la prominencia de consonantes con clic; la pallabra "xhosa" empieza con un clic.

El xhosa escribir col alfabetu llatín. Úsense tres lletres pa representar los clics básicos: *c* pa los clics dentales, *x* pa los llaterales y *q* pa los post-alveolares (ver tabla de consonantes más embaxo). Los tonos nun s'indiquen na forma escrita.

Xhosa
isiXhosa

Faláu en	Sudáfrica
Zona	Provincia Oriental del Cabu, Provincia Occidental del Cabu
Falantes	7,9 millones
Familia	Níxer-congu

Atlánticu-congu
Volta-Congu
Benué-Congu
Bantoide
Meridional
Bantú
Central
Grupu S
Idioma nguni
Xhosa

Estatus oficial

Oficial en	Sudáfrica
Reguláu por	*Nun ta reguláu*

Códigos

ISO 639-1	`xh`
ISO 639-2	`xho`
ISO 639-3	`xho (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=xho)`

Conteníu

Alfabetu
Consonantes
Referencies
Bibliografía

Alfabetu

Consonantes

		Llabial	Dental / Alveolar		Postalveolar / Palatal	Velar	Glotal
			Central	Llateral			
Chasquíu	sorda |	[k ǀ] *c*	[kǁ] *x*	[k ǃ] *q*			
	aspirada		[k ǀ ʰ] *ch*	[kǁʰ] *xh*	[k ǃ ʰ] *qh*		
	marmulláu |	[g ǀ ʰ] *gc*	[gǁʰ] *gx*	[g ǃ ʰ] *gq*			
	nasal sonoru |	[ŋ ǀ] *nc*	[ŋǁ] *nx*	[ŋ ǃ] *nq*			
	nasal marmulláu |	[ŋ ǀ ʰ] *ngc*	[ŋǁʰ] *ngx*	[ŋ ǃ ʰ] *ngq*			
	nasal glotalizado		[ɲ̊ ǀ ˀ] *nkc*	[ɲ̊ǁˀ] *nkx*	[ɲ̊ ǃ ˀ] *nkq*		
Oclusiva	eyectiva	[p ʼ] *p*	[t ʼ] *t*		[tʲ ʼ] *ty*	[k ʼ] *k*	
	aspirada	[pʰ] *ph*	[tʰ] *th*		[tʲʰ] *tyh*	[kʰ] *kh*	
	marmulláu | [bʰ] *bh*	[dʰ] *d*		[dʲʰ] *dy*	[gʰ] *g*		
	implosiva	[ɓ] *b*					
Africada	eyectiva		[ʦ ʼ] *ts*		[ʧ ʼ] *tsh*	[kx ʼ] *kr*	

	aspirada		[tsʰ] *ths*		[tʃʰ] *thsh*		
	marmulláu |	[d͡zʰ] *dz*		[d͡ʒʰ] *j*			
Fricativa	sorda | [f] *f*	[s] *s*	[ɬ] *hl*	[ʃ] *sh*	[x] *rh*	[h] *h*	
	marmulláu | [v̬] *v*	[z̬] *z*	[ɮ̈] *dl*		[ɣ̈] *gr*	[ɦ] *hh*	
Nasal	sonoru | [m] *m*	[n] *n*		[nʲ] *ny*	[ŋ] *n'*		
	marmulláu | [m̥] *mh*	[n̥] *nh*		[n̥ʲ] *nyh*			
Aproximante	sonoru |		[l] *l*	[j] *y*	[w] *w*		
	marmulláu |		[l̥] *lh*	[j̈] *yh*	[ẅ] *wh*		

Referencies

- Consulta la edición de Wikipedia **n'idioma xhosa**.

Bibliografía

- "Xhosa – Definition and pronunciation". *Oxford Learner's Dictionaries*. Oxford University Press.
- "Xhosa – pronunciation of Xhosa". *Macmillan Dictionary*. Macmillan Publishers Limited.
- Laurie Bauer, 2007, *The Linguistics Student's Handbook*, Edinburgh.

Control d'autoridaes	**Proyeutos Wikimedia** · Datos: Q13218 · Multimedia: Xhosa language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Xhosa_language) **Identificadores** · BNF: 122621223 (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb122621223) (data) (http://data.bnf.fr/ark:/12148/cb122621223) · GND: 4120400-1 (https://d-nb.info/gnd/4120400-1) · LCCN: sh85148822 (https://id.loc.gov/authorities/sh85148822) · SUDOC: 031399762 (https://www.idref.fr/031399762) · AAT: 300389577 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300389577) · **Diccionarios y enciclopedies** · Britannica: url (https://www.britannica.com/topic/Xhosa-language)

Sacáu de «https://ast.wikipedia.org/w/index.php?title=Idioma_xhosa&oldid=3004052»

La última edición d'esta páxina foi el 10 xnt 2020, a les 11:58.

El testu ta disponible baxo la Llicencia Creative Commons Reconocimientu/CompartirIgual 3.0; puen aplicase otres cláusules más. Llei les condiciones d'usu pa más detalles.